Gemeente Hof van Twente

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Hof van Twente

Nr. 531074

13 november 2026

Beleidsregels aanvraag prioriteit en transportcapaciteit Hof van Twente 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hof van Twente;

gelet op
artikel 160, eerste lid, aanhef en onder d, van de Gemeentewet,
artikel 4:81, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht,
artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en de
artikelen 7.21 tot en met 7.23, en tabel 3 en 4 van bijlage 3, van de Systeemcode elektriciteit 2026;

besluiten:

vast te stellen de navolgende **Beleidsregels aanvraag prioriteit en transportcapaciteit Hof van Twente 2026**

Artikel 1 Definities

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
- *bestuursverklaring:* verklaring als bedoeld in artikel 7.21, derde en vierde lid, van de Systeemcode elektriciteit 2026;
- *BOPA:* buitenplanse omgevingsplanactiviteit als bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet, zijnde een activiteit, inhoudende:
a. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het verboden is deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, of
b. een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan;
- *civielrechtelijke overeenkomst:* koopovereenkomst, anterieure overeenkomst, erfpachtovereenkomst of ieder andere overeenkomst als bedoeld in tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026 waaruit blijkt dat het project binnen een bepaalde tijd start;
- *college:* college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hof van Twente;
- *congestiegebied:* gebied binnen de gemeente waarvoor de netbeheerder heeft vastgesteld dat de transportcapaciteit op het elektriciteitsnet ontoereikend is als bedoeld in artikel 7.18 van de Systeemcode elektriciteit 2026;
- *netbeheerder:* distributiesysteembeheerder als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet die het distributiesysteem voor elektriciteit beheert in het congestie-gebied;
- *onderwijsproject:* een project voor primair of voortgezet onderwijs als bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026, waarvoor de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk is voor de uitvoering van de wettelijke onderwijstaak;
- *project:* realisatie van een basisbehoefte, zijnde de functie woonbehoefte of onderwijs als bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026;
- *projectlocatie:* locatie waar het project zal worden ontwikkeld;
- *projectontwikkelaar:* een rechtspersoon zoals een schoolbestuur, stichting, vereniging of een natuurlijk persoon die een project realiseert of initieert;
- *prioriteringsverzoek:* verzoek om prioriteit bij de toewijzing van transportcapaciteit als bedoeld in artikel 7.21 van de Systeemcode elektriciteit 2026;
- *projectdossier:* geheel van documenten ter onderbouwing van een prioriteringsverzoek en transportverzoek;
- *transportcapaciteit:* capaciteit voor het transport van elektriciteit op het distributienet;
- *transportverzoek:* verzoek tot het verzorgen van transport van elektriciteit als bedoeld in artikel 3.46, eerste lid, van de Energiewet;

Artikel 2 Toepassingsbereik

1. Deze beleidsregels zijn van toepassing op het door de gemeente aanvragen van transportcapaciteit en prioriteit. Het gaat daarbij zowel om projecten van projectontwikkelaars als om projecten die de gemeente zelf realiseert of initieert.
2. Als een project de gemeentegrens overschrijdt treedt de gemeente in overleg met de betreffende buurgemeente over wie de transportcapaciteit en prioriteit voor het project aanvraagt, waarbij de hoofdregel geldt dat de gemeente waarbinnen het project hoofdzakelijk is gelegen deze aanvragen indient.

Artikel 3 Doel

Deze beleidsregels hebben tot doel:
a. het uitwerken van de gemeentelijke bevoegdheid tot eerder aanvragen van transportcapaciteit en prioritering zoals aan de gemeente toegewezen in de Systeemcode elektriciteit 2026;
b. het bijdragen aan de realisatie van woonbehoefte of onderwijs in congestiegebieden, in uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor voldoende woongelegenheid en onderwijshuisvesting, die de grondslag vormt voor de opname van woonbehoefte en onderwijs in categorie 3 van het prioriteringskader van de Systeemcode elektriciteit 2026;
c. het beperken van aansprakelijkheidsrisico's voor de gemeente als aanvrager van transportcapaciteit en prioriteit bij de netbeheerder; en
d. het bieden van rechtszekerheid over de wijze waarop de gemeente haar bevoegdheid als aanvrager van prioritering van transportcapaciteit uitoefent.

Artikel 4 Gelijke behandeling projecten

1. Een project waarbij de gemeente zelf opdrachtgever is, wordt op basis van dezelfde regels beoordeeld als projecten van projectontwikkelaars.

Artikel 5 Aanvraag voor een privaat project

1. De projectontwikkelaar zorgt voor een volledig projectdossier van een project waarbij hij voor het indienen van het verzoek gebruik maakt van het daartoe beschikbaar gestelde formulier.
2. De gemeente stuurt een ontvangstbevestiging van het verzoek.
3. Een verzoek dat onvolledig is, kan door het college niet in behandeling worden genomen. De gemeente stelt de projectontwikkelaar hiervan schriftelijk in kennis en informeert de projectontwikkelaar over de mogelijkheid om het dossier nog aan te vullen.
a. De projectontwikkelaar heeft 4 weken de tijd om het dossier aan te vullen. Indien er sprake is van bijzondere omstandigheden kan deze termijn langer gesteld worden.
4. Een aanvraag is project en projectlocatie gebonden. Een verkregen toewijzing wordt niet overgeheveld naar een ander project of andere projectlocatie. Daarvoor moet een nieuw verzoek worden ingediend.

Artikel 6 Aanvraag voor een gemeentelijk project

1. De gemeente zorgt voor een volledig projectdossier van een project dat zij initieert of realiseert.
2. Een aanvraag is project en projectlocatie gebonden. Een verkregen toewijzing wordt niet overgeheveld naar een ander project of andere projectlocatie.

Artikel 7 Projectdossier

1. Een projectdossier bestaat uit een aanvraag voor transportcapaciteit en indien mogelijk een aanvraag voor prioriteit.
2. Indien een project niet aan de bewijslast voor prioriteit kan voldoen, vraagt de gemeente enkel transportcapaciteit voor het project aan. De gemeente stelt de projectontwikkelaar hiervan schriftelijk in kennis en informeert over de te nemen vervolgstappen.

Aanvraag transportcapaciteit

Een volledig projectdossier bevat voor het onderdeel transportcapaciteit ten minste:
a. naam, contactgegevens en rechtsvorm van de gemeente, dan wel naam, contactgegevens en rechtsvorm van de projectontwikkelaar;
b. omschrijving en locatie van het project, onder vermelding van het type bouw (hoogbouw, laagbouw of een combinatie), functie en de geografische begrenzing van het projectgebied (bij voorkeur als polygoon);
c. Alleen in het geval van woningbouw: het verwachte totale aantal woningen;
d. de verwachte elektrische belasting van het project, omvattende:
1. het aantal en de grootte (doorlaatwaarde) van de benodigde aansluitingen, uitgesplitst naar woon-eenheden, collectieve voorzieningen en onlosmakelijk verbonden activiteiten;
2. de op planniveau gehanteerde wijze van verwarmen, als meest bepalende factor in de netbelasting;
3. de gewenste datum van de definitieve aansluitingen, uitgesplitst per projectfase en met een maximale loopduur van 10 jaar na datum van indiening.

Aanvragen van prioritering volgens het prioriteringskader

Een volledig projectdossier bevat, naast de aanvraag voor transportcapaciteit indien mogelijk ook een aanvraag voor prioritering. Overeenkomstig tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026 zijn per subfunctie de volgende bewijsstukken vereist:

Woningbouw – individueel:
1. Bestuursverklaring (zie artikel 8);
2. Afschrift van de omgevingsvergunning, bedoeld in afdeling 5.1, paragraaf 5.1.1 van de Omgevingswet, voor de realisatie van de woning.
a. Als de omgevingsvergunning niet beschikbaar is kunnen er ook andere bewijsstukken worden aangeleverd. Dit gaat om de volgende documenten:
i. Overeenkomst tussen gemeente en het Rijk over rijkssubsidies voor woningbouw; of
ii. Prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties; of
iii. College- of raadsbesluit.

Woningbouw — projectontwikkelaar:
1. Bestuursverklaring (zie artikel 8);
2. Civiele overeenkomst gemeente–ontwikkelaar (primair) óf omgevingsplan (fallback) of BOPA;
a. Als een civiele overeenkomst, omgevingsplan of BOPA niet beschikbaar is kunnen er ook andere bewijsstukken worden aangeleverd. Dit gaat om de volgende documenten:
i. Overeenkomst tussen gemeente en het Rijk over rijkssubsidies voor woningbouw; of
ii. Prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties; of
iii. College- of raadsbesluit.
3. KvK-uittreksel (max. 1 maand oud);

Woningbouw — collectieve woonvormen:
1. Bestuursverklaring (zie artikel 8);
2. Overeenkomst over collectieve woonvorm (primair) óf omgevingsplan (fallback) of BOPA;
a. Als een civiele overeenkomst, omgevingsplan of BOPA niet beschikbaar is kunnen er ook andere bewijsstukken worden aangeleverd. Dit gaat om de volgende documenten:
i. Overeenkomst tussen gemeente en het Rijk over rijkssubsidies voor woningbouw; of
ii. Prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties; of
iii. College- of raadsbesluit.
3. KvK-uittreksel (max. 1 maand oud);
4. Afschrift van de bestuursovereenkomst (alleen bij opvang zoals bedoeld in de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers)
5. Afschrift van de vergunning, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet toetreding zorgaanbieders (alleen zorg).

Onderwijs — Primair onderwijs:
1. Bestuursverklaring (zie artikel 8);
2. Afschrift Integraal Huisvestingsplan (IHP) of omgevingsplan (door gemeente);
3. KvK-uittreksel (max. 1 maand oud) met SBI 85100, 8520 of 85201;
4. Bewijs registratie erkende instelling (Registratie Instellingen en Opleidingen).

Onderwijs — Voortgezet onderwijs:
1. Bestuursverklaring (zie artikel 8);
2. Afschrift Integraal Huisvestingsplan (IHP) of omgevingsplan (door gemeente);
3. KvK-uittreksel (max. 1 maand oud) met SBI 8531, 85311 of 85312;
4. Bewijs registratie erkende instelling (Registratie Instellingen en Opleidingen).

Verder is van belang:
1. Een verklaring afgegeven door de projectontwikkelaar over de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens, ondertekend door een bevoegde vertegenwoordiger van de projectontwikkelaar, welke de gemeente vrijwaart voor aansprakelijkheden van onjuiste informatie jegens de netbeheerder;
2. Een verklaring afgegeven door de projectontwikkelaar over dat hij instemt met de op de procedure van toepassing zijnde rechtsbescherming conform artikel 9;
3. Een verklaring dat het gaat om een inspanningsverplichting van de gemeente tot het aanvragen van prioritering en transportcapaciteit, niet een resultaatsverplichting; en
4. Indien voor het project op grond van de Omgevingswet een instructie als bedoeld in artikel 2.33 van de Omgevingswet is gegeven door gedeputeerde staten van de provincie, dan wel het project valt onder instructieregels van de provinciale omgevingsverordening (artikel 2.22 jo. artikel 2.6 van de Omgevingswet), of voor het project een projectbesluit als bedoeld in artikel 5.44 van de Omgevingswet door de provincie is genomen, dient de aanvrager bij het projectdossier aan te tonen dat het project in overeenstemming is met deze provinciale besluiten dan wel dat de vereiste afstemming met of toestemming van gedeputeerde staten heeft plaatsgevonden.

Artikel 8 Bestuursverklaring

a. Een projectontwikkelaar maakt gebruik van de bestuursverklaring die door de gemeente Hof van Twente is opgesteld.
b. De bestuursverklaring maakt onderdeel uit van het projectdossier en bevat:
1. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk is voor de taken in de omschrijving van woonbehoefte of onderwijs, bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026;
2. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk is om te starten met de activiteiten of de taken, bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026 en niet kan starten zonder de gevraagde transportcapaciteit;
3. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de activiteit op korte termijn, na toekenning van de gevraagde transportcapaciteit en, voor zover van toepassing, na de realisatie van de aansluiting, zal starten;
4. een verklaring dat de bewijsstukken, bedoeld in tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026 compleet zijn;
5. een verklaring dat de bestuursverklaring naar waarheid is ingevuld;
6. instemming met het feit dat de met prioriteit toegekende transportcapaciteit wordt afgenomen als de verklaring niet naar waarheid is ingevuld of als er sprake is van vervalsing van de bewijsstukken genoemd in tabel 4, van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026;
7. als sprake is van kleinschalige onlosmakelijk verbonden activiteiten, een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze activiteiten nodig zijn om de woonbehoefte te realiseren; en
8. als sprake is van collectieve voorzieningen, een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze voorzieningen nodig zijn voor de woonfunctie.

Artikel 9 Indienen van een aanvraag

1. De gemeente verzoekt de netbeheerder het prioriteringsverzoek en transportverzoek in behandeling te nemen.
2. De gemeente dient uitsluitend prioriteringsverzoeken en/of transportverzoeken in als de benodigde informatie voor het betreffende verzoek compleet is.
3. De gemeente dient uitsluitend prioriteringsverzoeken en transportcapaciteitsverzoeken in voor niet-gemeentelijke projecten als de projectontwikkelaar heeft verklaard alle kosten die voortvloeien uit de aanvraag, reservering of vastlegging van netcapaciteit, waaronder begrepen een door de netbeheerder verlangt voorschot of aanbetaling, te vergoeden.

Artikel 10 Rechtsbescherming

Het aanvragen van transportcapaciteit en prioriteit is een privaatrechtelijke rechtshandeling van de gemeente op grond van artikel 160, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet. Van een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht is dan ook geen sprake. Bestuursrechtelijk bezwaar en beroep staan niet open voor de projectontwikkelaar.

Artikel 11 Vrijwaringsclausule

1. Goedkeuring van een aanvraag resulteert in een inspanningsverplichting van de gemeente om zich aantoonbaar in te spannen om transportcapaciteit en prioriteit voor het betreffende project te verkrijgen bij de netbeheerder, zonder dat de gemeente de beschikbaarheid of toewijzing van prioritering en transportcapaciteit garandeert.
2. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan het besluit om transportcapaciteit en/of prioriteit aan te vragen. Besluitvorming over eventueel nog te doorlopen ruimtelijke procedures staat los van het besluit om transportcapaciteit en/of prioriteit aan te vragen.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking op de dag na publicatie.

Artikel 13 Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als de: Beleidsregels aanvraag prioriteit en transportcapaciteit Hof van Twente 2026.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 10 november 2026.
Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,
ir. H.L. Dijksterhuis drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

Toelichting bij het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hof van Twente tot vaststelling van de Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit Hof van Twente 2026

Algemeen

Inleiding

Met deze beleidsregels geeft de gemeente Hof van Twente invulling aan de wijze waarop zij omgaat met haar op grond van de Systeemcode elektriciteit 2026 en de Energiewet bestaande bevoegdheid om prioriteringsverzoeken en transportcapaciteitsverzoeken in te dienen voor de functies woonbehoefte en onderwijs bij de netbeheerder.

Aanleiding

Netbeheerders hebben onvoldoende elektriciteitstransportcapaciteit om alle aanvragen voor nieuwe of zwaardere aansluitingen te voldoen. Voor onder andere woningbouwprojecten en onderwijsprojecten heeft dit concrete gevolgen. Projecten die planologisch gereed zijn, komen niet van de grond door een gebrek aan beschikbare aansluiting. In veel regio's dreigen projecten vertraging op te lopen of te stranden.

Netbeheerders kenden transportcapaciteit tot voor kort toe op volgorde van binnenkomst, het zogenaamde 'first come, first served'-principe. Dit systeem houdt echter niet genoeg rekening met de maatschappelijke urgentie van bepaalde projecten en de behoefte om die voorrang te verlenen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft daarom op 2 december 2025 het Codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken vastgesteld (gepubliceerd in Staatscourant 2025, nr. 42323, in werking getreden op 1 januari 2026). Dit Codebesluit verplicht netbeheerders om in congestiegebieden af te wijken van het 'first come, first served'-beginsel en in plaats daarvan te werken met landelijke voorrangsregels op basis van maatschappelijk belang. Binnen de prioritering categorieën 2 en 3, evenals voor niet-prioritaire partijen, blijft 'first come, first served' bestaan, waarbij de datum van aanvraag van transportcapaciteit leidend is. Dit kader is later opgenomen in de Systeemcode elektriciteit 2026 en aangevuld tot het nu geldend recht.

De Systeemcode elektriciteit 2026 onderscheidt drie prioriteitscategorieën:
Netcongestieverzachters — partijen die direct bijdragen aan het vergroten van de beschikbare netcapaciteit;
Veiligheid — partijen waarvan het niet aansluiten een directe bedreiging vormt voor de nationale veiligheid of volksgezondheid;
Basisbehoeften — partijen die voorzien in een eerste levensbehoefte, waaronder woonbehoefte en onderwijs.

Vanaf 1 juli 2026 worden groot- en kleinverbruikers in één en dezelfde rangorde beoordeeld. Er is geen overgangsperiode voorzien: alle aanvragen worden vanaf dat moment aan de nieuwe voorrangsregels getoetst.

Gemeenten kunnen vanaf 1 oktober 2026 gebruikmaken van de werkwijze 'Eerder aanvragen in het planproces'. Deze werkwijze stelt gemeenten in staat om al in een vroeg planningsstadium transportcapaciteit te reserveren voor onder meer woningbouw, ook al voordat een ontwikkelaar definitief betrokken is. De bewijsvereisten voor dit aanvragen zijn hiervoor specifiek op gemeenten toegesneden (tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026).

Als aanvrager van transportcapaciteit ten behoeve van derden, bevindt de gemeente zich in een dubbele rechtsrelatie. Enerzijds als contractpartij jegens de netbeheerder, anderzijds met projectontwikkelaars en andere initiatiefnemers die aanspraak maken op die capaciteit. Hoewel het aanvragen van transportcapaciteit een privaatrechtelijke bevoegdheid is, moet de gemeente daarbij op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek de beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen, en met name het gelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel. De Hoge Raad heeft dit bevestigd in de Didam-arresten (ECLI:NL:HR:2021:1778 en ECLI:NL:HR:2024:1661).

De VNG heeft gemeenten bij ledenbrief van 16 april 2026 opgeroepen vóór 1 oktober 2026 beleidsregels vast te stellen, zodat aanvragen op die datum gereed zijn voor indiening. De onderhavige beleidsregels zijn opgesteld om een juridisch houdbaar vertrekpunt te bieden voor de inrichting van de gemeentelijke aanvraagrol.

Doelstelling

De doelstelling van deze beleidsregels is om de gemeentelijke bevoegdheid tot het aanvragen van elektriciteitstransportcapaciteit voor woningbouw- en onderwijsprojecten op een transparante, objectieve en niet-discriminatoire wijze in te richten. De gemeente geeft daarmee uitvoering aan haar taak

om te voorzien in voldoende woongelegenheid. Deze taak kan in gebieden met netcongestie niet meer vanzelfsprekend tot uitvoering worden gebracht.

De gemeente heeft via de Systeemcode elektriciteit 2026 de mogelijkheid om als aanvrager vroeg in het planproces transportcapaciteit te reserveren voor woningbouw en onderwijshuisvesting. Deze aanvragen hebben gevolgen voor de verdeling van schaarse transportcapaciteit door de netbeheerder. Gelet op de impact op deze schaarsteverdeling is een transparante, objectieve en niet-discriminatoire werkwijze vereist op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Deze beleidsregels voorzien daarin.

Verhouding tot andere regelgeving
De beleidsregels zijn vastgesteld op grond van:
Artikel 160, eerste lid, aanhef en onder d, van de Gemeentewet: het college is bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten.
Artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht: een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende bevoegdheid.
De artikelen 7.21 tot en met 7.23, en tabel 3 en 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026: het ACM-prioriteringskader stelt eisen aan de verdeling van transportcapaciteit in congestiegebieden en de gemeentelijke rol.
Artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek: een bevoegdheid die iemand krachtens het burgerlijk recht toekomt, mag niet worden uitgeoefend in strijd met geschreven of ongeschreven regels van publiek recht. Hieruit vloeit de verplichting voort het gelijkheidsbeginsel in acht te nemen bij privaatrechtelijk handelen.

De beleidsregels vullen het ACM-prioriteringskader aan op het niveau van de gemeente. Daarbij beperken de beleidsregels zich tot de prioriteitsfunctie: woonbehoefte (subfuncties: algemeen en collectieve woonvormen) en onderwijs. Deze beleidsregels hebben geen betrekking op andere functies waarvoor de gemeente, gelet op artikel 7.21 en tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026, bevoegd is een prioriteringsverzoek in te dienen. Zij bepalen ook niet welke projecten prioriteit krijgen ten opzichte van andere aanvragers bij de netbeheerder, dat is immers de exclusieve bevoegdheid van de netbeheerder op grond van het ACM-prioriteringskader

De beleidsregels laten de bevoegdheden op grond van de Omgevingswet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Huisvestingswet onverlet. De gemeente kan Omgevingswet-instrumenten, zoals het regionale programma en het omgevingsplan benutten om projecten voor te bereiden op het ACM-prioriteringskader.

VNG-modelbeleidsregels
Bij het opstellen van deze beleidsregels is gebruik gemaakt van de VNG-modelbeleids-regels aanvraag prioriteit transportcapaciteit woningbouwprojecten. Onderwijsprojecten kunnen via dezelfde regeling worden aangevraagd en zijn daarom opgenomen in de beleidsregels van Hof van Twente.

Inspraak
Bij het opstellen van deze beleidsregels is geen inspraakprocedure gevolgd. De aansprakelijkheidsrisico's voor de gemeente als gevolg van het niet tijdig vaststellen van beleidsregels met betrekking tot de aanvraag van prioriteit voor transportcapaciteit maken dat sprake is van spoedeisend belang bij het vaststellen van deze beleidsregels, waardoor inspraak niet kon worden afgewacht (zie paragraaf 2 lid e van de Verordening Inspraak en Participatie gemeente Hof van Twente 2022).

Artikelsgewijs
Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 1 Definities
De begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt hebben dezelfde betekenis als in de Energiewet en de Systeemcode elektriciteit 2026. De in die regelingen gedefinieerde begrippen worden dan ook niet opnieuw gedefinieerd in deze beleidsregels.

Civielrechtelijke overeenkomst
De definitie van 'civielrechtelijke overeenkomst' volgt de bewijslastcriteria van tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026.

Project
De definitie van 'project' volgt tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026. Als een project meerdere fases bevat dan wordt elke fase op grond van deze definitie als afzonderlijk project beschouwd. Dit sluit aan bij de systematiek van de Systeemcode elektriciteit 2026, op basis waarvan voor elke fase een afzonderlijke aanvraag wordt ingediend.

Artikel 2 Toepassingsbereik
Door het toepassingsbereik helder af te baken wordt voorkomen dat deze beleidsregels worden toegepast op situaties waarvoor zij niet zijn geschreven. De gemeente vervult bij de werkwijze 'Eerder aanvragen' een intermediaire rol tussen netbeheerder en marktpartijen. Deze intermediaire positie brengt een dubbele rechtsrelatie mee: enerzijds met de netbeheerder als contractspartij voor transportcapaciteit, anderzijds met projectontwikkelaars die aanspraak maken op die capaciteit. Artikel 2 bakent af op welke beslissingen de beleidsregels van toepassing zijn. Het gaat om realisatie van de basisbehoefte woonbehoefte als bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode elektriciteit 2026.

De gemeente gaat uiteraard niet over de wijze waarop een buurgemeente haar bevoegdheden uitoefent. Op het moment dat een project de gemeentegrens overschrijdt, treedt de gemeente daarom in overleg met de buurgemeente om af te stemmen wie het verzoek in zal dienen bij de netbeheerder. Uitgangspunt voor de inzet daarbij is dat de gemeente waarbinnen het project hoofdzakelijk is gelegen het project opneemt het verzoek indient.

Artikel 3 Doel
De rol die de gemeente heeft op grond van de Systeemcode elektriciteit 2026 betreft het uitoefenen van een privaatrechtelijke rechtshandeling. Het gaat om het contracteren van transportcapaciteit met de netbeheerder. Dit is het sluiten van een overeenkomst. Van een besluit in de zin van artikel 1:3 Algemene wet bestuursrecht is geen sprake. Besluiten ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling zijn uitgesloten van de mogelijkheid van bezwaar en beroep (artikel 8:3, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht). Eventuele conflicten zullen aan de civiele rechter moeten worden voorgelegd. De gemeente oefent de bevoegdheid tot het aanvragen van transportcapaciteit bij de netbeheerder uit als een privaatrechtelijke bevoegdheid en is daarbij gebonden aan de beginselen van behoorlijk bestuur op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, de wettelijke grondslag van het gelijkheidsbeginsel in de Didam-jurisprudentie.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur
De Hoge Raad heeft in het Didam-I arrest (26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778) bepaald dat overheden bij vervreemding van onroerend goed het gelijkheidsbeginsel in acht moeten nemen en gelijke kansen aan potentiële gegadigden moeten bieden. In het Didam-II arrest (15 november 2024, ECLI:NL:HR:2024:1661) heeft de Hoge Raad deze lijn aangescherpt en de toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur – waaronder zorgvuldigheid, gelijkheid, evenredigheid en motivering – ook buiten de context van gronduitgifte bevestigd. Artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk wetboek bepaalt dat een bevoegdheid krachtens burgerlijk recht niet mag worden uitgeoefend in strijd met geschreven of ongeschreven recht.

De gemeente handelt bij het aanvragen van prioriteit en transportcapaciteit privaatrechtelijk, maar is desondanks als bestuursorgaan gebonden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Het gelijkheidsbeginsel verplicht de gemeente niet tot een formele aanbesteding, maar wel tot een openbare, transparante procedure met vooraf bekendgemaakte, objectieve en toetsbare criteria. Afwijking is slechts gerechtvaardigd als slechts één gegadigde in aanmerking kan komen (de 'unieke gegadigde'-uitzondering), en dit moet vooraf gemotiveerd en gepubliceerd worden.

Uitwerking
De beleidsregels hebben tot doel uitwerking te geven aan deze plichten. Zo dragen deze beleidsregels bij aan de realisatie van woningen in congestiegebieden binnen de kaders waaraan de gemeente moet voldoen.

Artikel 4 Gelijke behandeling projecten
De gelijke behandeling van gemeentelijke en private projecten is een cruciaal element van de Didam-doctrine. Artikel 4 borgt het gelijkheidsbeginsel door expliciet te bepalen dat gemeentelijke projecten niet worden bevoordeeld.

Artikel 5 Aanvraag voor een privaat project
Een helder aanvraagproces is essentieel voor een rechtmatige uitvoering. Artikel 5 regelt daarom de aanvraagprocedure en bepaalt de informatiestroom tussen de projectontwikkelaar en de gemeente.

Voor de aanvraag van transportcapaciteit en prioritering moeten gemeenten zorgen voor een volledig projectdossier dat kan worden ingediend bij de netbeheerder. Van de projectontwikkelaar wordt verwacht dan hij daartoe de noodzakelijke informatie aanlevert. De gemeente stelt met het oog hierop een standaardaanvraagformulier beschikbaar waarin alle vereiste gegevens worden gevraagd. Dit formulier is te vinden op de gemeentelijke website en bevat tevens het in artikel 10, derde lid genoemde akkoord met de van toepassing zijnde bepalingen omtrent de rechtsbescherming.

Artikel 7 Projectdossier
Het projectdossier bevat een aanvraag voor transportcapaciteit én een aanvraag voor prioritering. Artikel 7 beschrijft waar een projectdossier aan moet voldoen.
Het projectdossier wordt ingediend via het door de gemeente gepubliceerde online invulformulier. De gemeente bevestigt ontvangst van het dossier binnen vijf werkdagen. Dit sluit aan bij de systematiek van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Een verzoek dat onvolledig is wordt niet in behandeling genomen. Het in het verzoek opgenomen project komt dan ook niet op basis van het verzoek in aanmerking voor een aanvraag voor transportcapaciteit (en prioriteit). De gemeente stelt de projectontwikkelaar hiervan schriftelijk in kennis, waarbij ook wordt aangegeven in hoeverre het nog mogelijk is alsnog een volledig verzoek in te dienen.

Het is niet mogelijk om op basis van een al ingediend verzoek een ander project aan te dragen dan waarvoor het verzoek is gedaan. Daarvoor moet, conform de daarvoor geldende bepalingen, een nieuw verzoek worden ingediend.

Het projectdossier bestaat uit een aanvraag voor transportcapaciteit en een aanvraag voor prioriteit. Indien een project al wel voldoet aan de bewijslast voor de aanvraag voor transportcapaciteit, maar nog niet genoeg besluitvorming heeft om ook al in aanmerking te komen voor prioriteit, dient de gemeente in eerste instantie alleen een aanvraag voor transportcapaciteit in. De gemeente informeert de projectontwikkelaar over de te nemen stappen voordat er prioriteit aangevraagd kan worden.

Artikel 8 Bestuursverklaring
De bestuursverklaring is het centrale bewijsstuk van het prioriteringsverzoek. Deze stelt de netbeheerder in staat om te toetsen of het verzoek daadwerkelijk betrekking heeft op een prioriteitswaardige activiteit en of de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk en reëel is. Zonder deugdelijk ingevulde bestuursverklaring is het verzoek incompleet en zal de netbeheerder de aanvraag afwijzen. De elementen in artikel 8 zijn cumulatief: alle onderdelen moeten zijn opgenomen. De eisen komen overeen met de eisen die zijn opgenomen in artikel 7.21, derde en vierde lid van de Systeemcode elektriciteit 2026.

De Systeemcode elektriciteit 2026 stelt dat partijen in de bestuursverklaring moeten onderbouwen dat de gevraagde transportcapaciteit nodig is voor de uitoefening van hun geprioriteerde taken, dat de capaciteit noodzakelijk is om te starten, en dat de activiteit op korte termijn na toekenning zal aanvangen. De elementen uit artikel 8 corresponderen rechtstreeks met deze Systeemcode elektriciteit 2026-vereisten.

Artikel 9 Indienen van een aanvraag
Het indienen van de transportverzoeken en prioriteringsverzoeken vormt het sluitstuk van het proces. Dit indienen vindt dan niet plaats nadat projectontwikkelaars de gelegenheid hebben gehad om de aanvraag aan te vullen en deze compleet is om transportcapaciteit (en prioriteit) aan te vragen. Daarmee kunnen eventuele omissies worden hersteld, voordat er vervelende consequenties ontstaan.

Artikel 10 Rechtsbescherming
Het aanvragen van transportcapaciteit is een privaatrechtelijke rechtshandeling van de gemeente op grond van artikel 160, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet. Van een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht is dan ook geen sprake. Bestuursrechtelijk bezwaar en beroep staan niet open voor de projectontwikkelaar.

Artikel 11 Vrijwaringsclausule
De gemeente gaat uitsluitend een inspanningsverplichting aan jegens de projectontwik-kelaar. Bij een resultaatsverplichting zou de gemeente instaan voor de daadwerkelijke toewijzing van transportcapaciteit, waarbij aansprakelijkheid op grond van wanprestatie open zou staan bij niet levering. Dat is niet mogelijk, aangezien niet de gemeente, maar de netbeheerder daarover gaat.

Ook voor projecten waar nog geen ruimtelijke procedures zijn doorlopen kunnen aanvragen bij de netbeheerders worden ingediend. Voor deze projecten geldt dat een aanvraag voor transportcapaciteit en/of prioriteit niet direct gelijk staat aan goedkeuring van de nog te doorlopen ruimtelijke procedures. Als een project deze procedures niet doorkomt, wordt de bij de netbeheerders ingediende aanvraag alsnog ingetrokken. Indien de netbeheerder op dat moment al kosten heeft gemaakt worden deze in rekening gebracht bij de projectontwikkelaar.